SSNE

Umhverfisnefnd

Kynning formanns á ársþingi 16. apríl 2021

Samþykkt var á fundi stjórnar SSNE, 13. Janúar 2021, að mynda Umhverfisnefnd SSNE þar sem sá málaflokkur kom inn nýr við gerð síðustu Sóknaráætlunar SSNE og er ein af þrem meginstoðum hennar.

Nefndin:
Guðmundur Haukur Sigurðarson : Vistorka
Ottó Elíasson : Eimur
Rut Jónsdóttir : Akureyrarbær
Salbjörg Matthíasdóttir : Landgræðslan
Sveinn Margeirsson : Skútustaðahreppur

Silja Jóhannesdóttir : Starfsmaður nefndar f.h. SSNE

Loftslagsmál

Sveitarfélög gegna lykilhlutverki þegar kemur að því að mæta áskornum samtímans á sviði loftslagsmála. Sameiginlegur slagkraftur þeirra skiptir sköpum til að greiða fyrir þeim umskiptum sem þurfa að eiga sér stað til að markmiðum Parísarsamningsins verði náð og að Ísland nái að standa við loforð sitt um kolefnishlutleysi árið 2040. Jafnframt mun sú aðlögun íslensks samfélags að þeim breytingum sem þegar hafa átt sér stað og fyrirséðar eru vegna loftslagsbreytinga ekki eiga sér stað án aðkomu sveitarfélaganna. Sveitarstjórnir skulu samþykkja loftslagsstefnu samkvæmt breytingu á lögum nr. 70/2012 um loftslagsmál 14. júní 2019.

Sveitarfélög hafa í sífellt auknu mæli unnið að loftslagsmálum með beinum hætti. Mörg hafa unnið með losun frá samfélaginu öllu en ekki einungis rekstri. Þessi vinna hefur í einhverjum tilfellum verið unnin á vettvangi landssambanda sveitarfélaga. Sum sveitarfélög eru aðilar að Covenant of Mayors for Climate & Energy og skila losunarbókhaldi frá öllu samfélaginu í gegnum alþjóðlega

Hver eru markmið og skuldbindingar Íslands í loftslagsmálum?

Ísland er aðili að Loftslagssamningi Sameinuðu þjóðanna og öll útfærsla markmiða í loftslagsmálum hér á landi tekur mið af alþjóðlegu og evrópsku regluverki. Það tryggir að markmið Íslands séu skýr, skiljanleg og samanburðarhæf á alþjóðavettvangi.

Þegar Parísarsamningurinn var samþykktur árið 2015 sendi Ísland líkt og önnur aðildarríki Loftslagssamningsins inn svokallað landsmarkmið um samdrátt í losun til ársins 2030. Ísland tilkynnti að þa myndi taka þátt í sameiginlegu markmiði Evrópuríkja um 40% samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda á tímabilinu 2021-2030 miðað við árið 1990. Norðmenn sendu inn sambærilegt landsmarkmið.

Með þessu fyrirkomulagi eru Ísland, Noregur og aðildarríki ESB með eitt sameiginlegt framlag gagnvart Parísarsamningnum en innri reglur ríkjanna ákvarða hlutdeild og skyldur hvers ríkis. Við útreikninga á markmiði einstakra ríkja var meðal annars horft til þjóðarframleiðslu á mann og kostnaðarhagkvæmni aðgerða í viðkomandi ríki. Lágmarksframlag Grikklands er til dæmis 16% samdráttur miðað við 2005, Noregs 40%, Tékklands 14%, Þýskalands 38% og Íslands 29%. Íslensk stjórnvöld stefna þó eftir sem áður á að ná að minnsta kosti 40% samdrætti í losun.

Þannig má segja að Ísland hafi **skuldbundið sig** alþjóðlega til þess að ná 29% samdrætti fram til ársins 2030 en **markmið núverandi ríkisstjórnar** sé þó hærra; eða að minnsta kosti 40% samdráttur. Þá hafa stjórnvöld sett sér markmið um kolefnishlutleysi Íslands árið 2040.

Aðgerðaráætlun Íslands í loftslagsmálum – júní 2020

- Aðgerðir íslenskra stjórnvalda til að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda til 2030

- Áætlunin er framlag Íslands til að ná markmiðum Parísarsamningsins.
- Henni er ætlað:
  - að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda
  - og leggja grunninn að markmiði stjórnvalda um kolefnishlutleysi Íslands árið 2040.
- Með aðgerðunum:
  - nær Ísland 35% samdrætti fram til ársins 2030 - alþjóðlegar skuldbindingar nema 29% samdrætti
  - Gróft mat sýnir að aðgerðir í mótun geta skilað 5-11% samdrætti til viðbótar, eða samtals 40-46%
  - Dregið úr losun um ríflega milljón tonn CO2-ígilda
  - 48 aðgerðir, þar af 15 nýjar

https://www.stjornarradid.is/library/02-Rit--skyrslur-og-skrar/Adgerdaaetlun%20i%20loftslagsmalum%20onnur%20utgafa.pdf

Government of Iceland
Ministry for the Environment
and Natural Resources

Adaptation

Iceland has prioritized mitigation, in order to limit net greenhouse gas emissions to reach the Paris Agreement's target of holding the increase in the global average temperature well below 2 degrees C above pre-industrial levels, and to pursue efforts to limit the temperature increase to 1.5 degrees C. However, adaptation measures will also be needed, in order to tackle the unavoidable impacts that will accompany higher temperatures and associated changes. Impacts of climate change on Iceland include receding glaciers, expanding woodlands, changes in sea level (higher levels in some parts, but lower in other), warming seas with changes in species distributions, and increased risks of many types of natural disasters. Of particular concern is ocean acidification and its possible impact on marine life and fisheries. Work is currently under way for a national adaptation strategy due to be finalized in 2021.

Carbon Neutrality in 2040

The goal of carbon neutrality is to be reached by cutting emissions in all sectors, and by increasing carbon removals from the atmosphere, including by restoration, revegetation, afforestation, and carbon capture and mineralization in rock formations (Carbfix). Efforts are currently under way in all these categories, which need to be strengthened for Iceland to reach carbon neutrality in 2040 and a state of negative net emissions after that. Robust carbon accounting methods are also available for these activities, which will help Iceland keeping track of progress towards the goal. Carbon accounting and reporting in the LULUCF sector in general needs to be improved, as is discussed above.

A new project outlining pathways towards carbon neutrality is currently being launched and will include consultations with stakeholders and the public. It can be guided by currently available accounting methods for carbon removals, but it is foreseen that the accounting framework for the carbon neutrality goal will be revised in a few years' time, when a more robust LULUCF accounting framework will be in place in Iceland.

Iceland is currently working on its long-term low greenhouse gas emission development strategy, in accordance with Art. 4, Para.19, of the Paris Agreement. The project on pathways towards carbon neutrality is seen as providing needed information for the strategy, which is planned to be submitted this year.

Stjórnarráð Íslands

VERKEFNI

Efst á baugi

Fréttir

23. febrúar 2021 / Forsætisráðuneytið, Umhverfis- og auðlindaráðuneytið

Uppfærð loftslagsmarkmið send SÞ

Mynd: iStock

Uppfærð markmið Íslands í loftslagsmálum um aukinn samdrátt í losun, sem kynnt voru á leiðtogafundi um loftslagsmetnað í desember sl., hafa verið tilkynnt formlega til skrifstofu Loftslagssamnings Sameinuðu þjóðanna.

Þau fela í sér samdrátt í losun, um 55% eða meira til 2030 m.v. 1990, í samfloti með ESB og Noregi,

Jafnframt var ákveðið í desember að efla aðgerðir einkum í landnotkun, sem munu auðvelda Íslandi að ná settu markmiði um kolefnishlutleysi fyrir 2040 og að auka framlög til loftslagstengdra þróunarsamvinnuverkefna.

Fjallað verður um uppfærslu landsmarkmiða á 26. aðildarríkjaþingi Loftslagssamnings Sameinuðu þjóðanna sem fyrirhugað er að halda í Glasgow í nóvember 2021.

https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Iceland%20First/Iceland_updated_NDC_Submission_Feb_2021.pdf

Með aðgerðaáætluninni næst verulegur samdráttur í losun gróðurhúsalofttegunda – enn meiri árangur næst með aðgerðum sem verið er að móta

Losun á beinni ábyrgð Íslands frá 2005 til 2030, þúsund tonn CO_2-ígilda **Þróun 2005–2030**

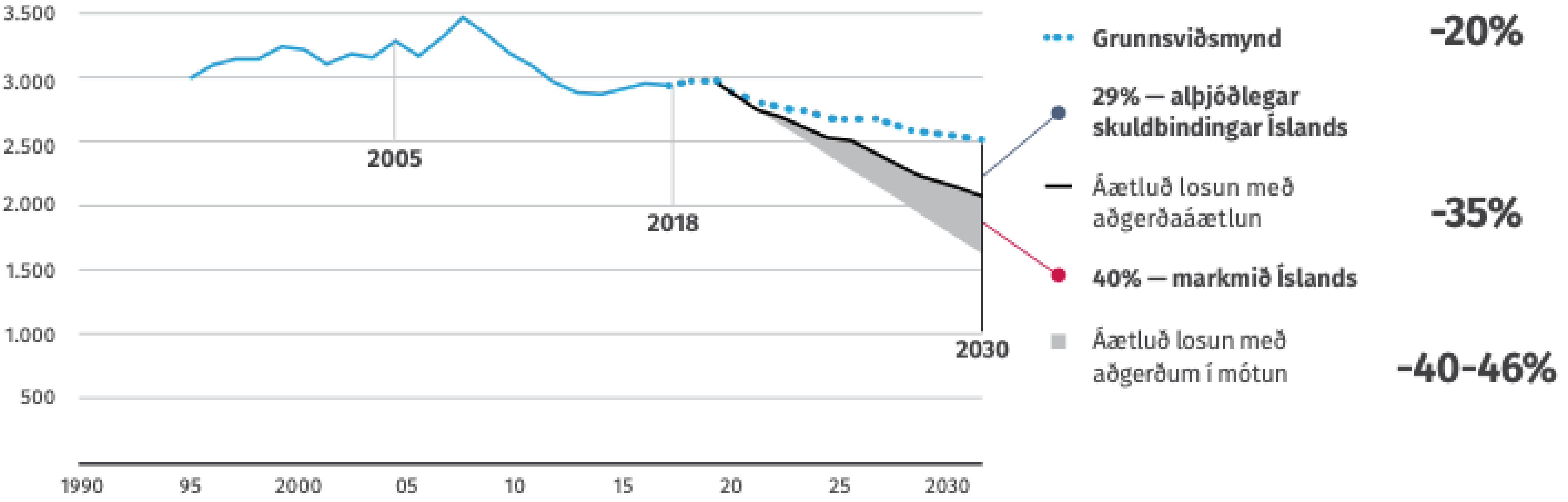

Áætlaður samdráttur í losun á beinni ábyrgð Íslands er 35% frá 2005 til 2030 — kolefnisbinding með bættri landnotkun verður stóraukin

Skipting á árlegri losun gróðurhúsalofttegunda og kolefnisbinding eftir flokkum, þúsund tonn CO_2-ígilda

Bein ábyrgð Íslands (ESR)	Losun 2005	Þróun samkvæmt aðgerðaáætlun	Áætluð losun 2030	Breyting 2005-2030
A. Samgöngur á landi	776	-161	615	-21%
B. Skip og hafnir	769	-320	449	-42%
C. Orkuframleiðsla og smærri iðnaður	571	-384	189	-67%
D. F-gös og efnanotkun	127	+13	140	+11%*
E. Landbúnaður	605	-30	575	-5%
F. Úrgangur og sóun	330	-217	113	-66%
G. Hvatar til umskipta	Samanstendur af aðgerðum sem hvetja til umskipta í samfélaginu og eiga ekki við losun af ákveðinni uppsprettu			

-35%

LULUCF				
I. Landnotkun Kolefnisbinding og samdráttur í losun frá landi	-204	-1.048	-1.252	+515%

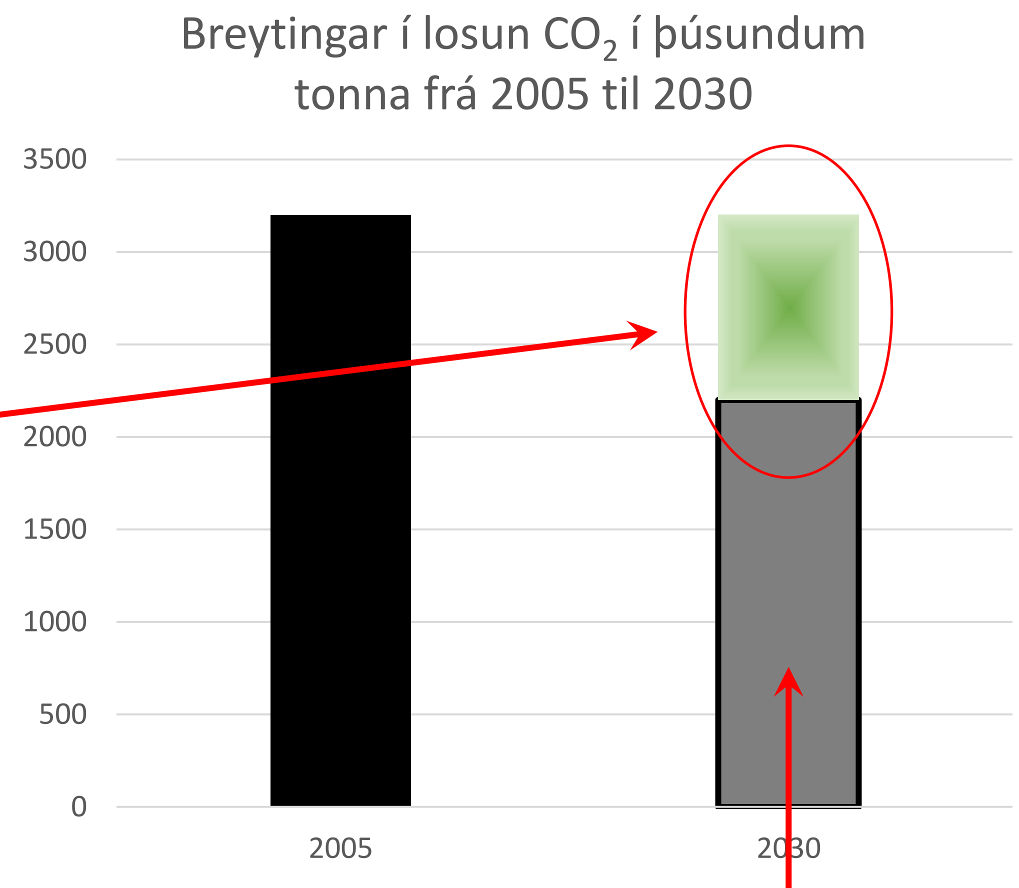

Kolefnishlutleysi

Norðurland eystra

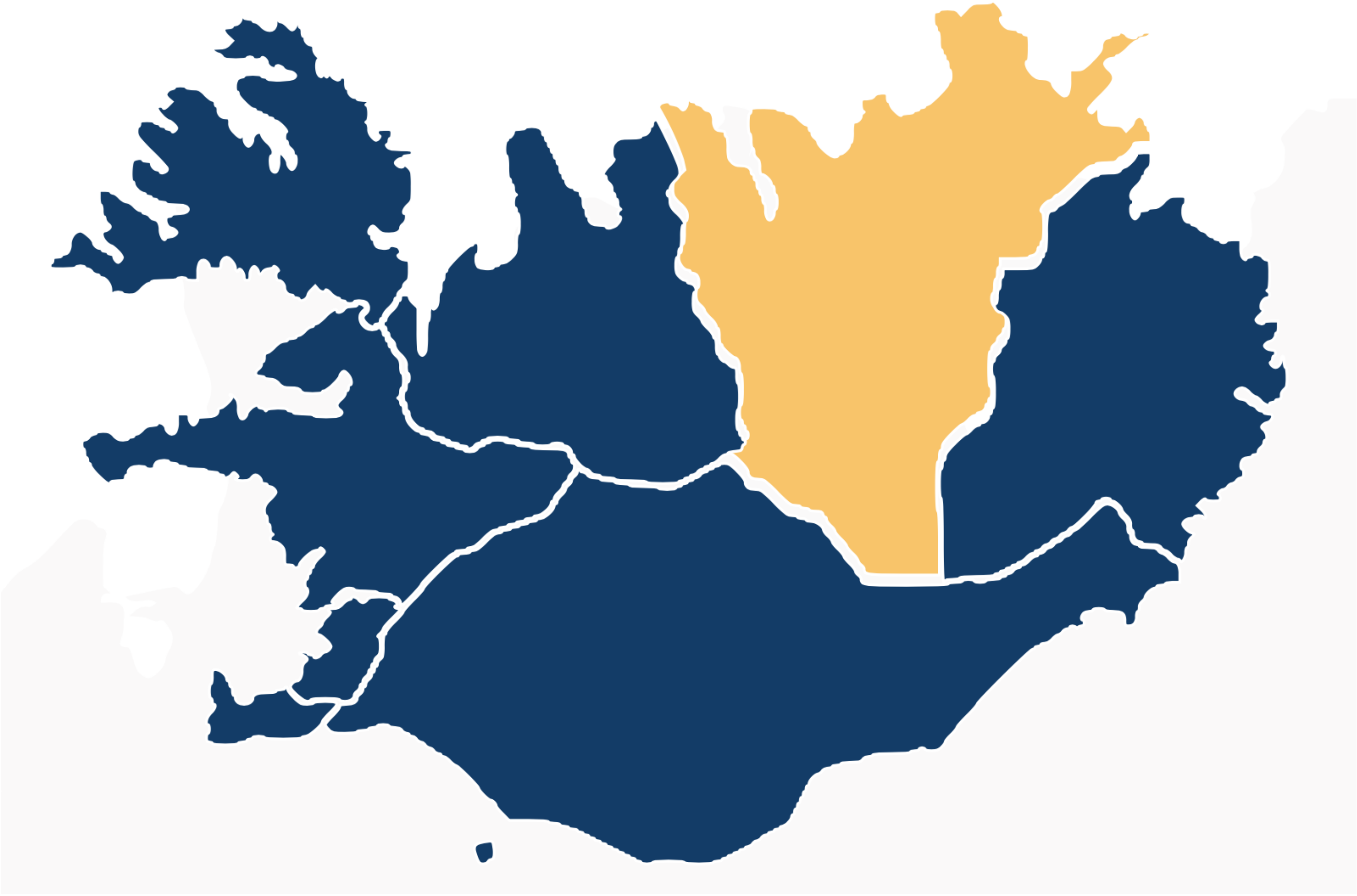

Verkefni Umhverfisnefndar SSNE

- Vinnustofa fyrir starfsfólk og/eða aðra sem bera ábyrgð á verkefnum málaflokksins innan rekstrar sveitarfélagsins
  - Loftslagsstefna
  - Aðgerðir
  - Losunarbókhald
- Samband sveitarfélaga í samstarfi við UST að útbúa svokallaða verkfærakistu
- Staðbundnar lausnir
- Tækifæri landshlutans og einstakra sveitarfélaga
- Úrgangur og sorp - Hringrásin
  - Líforkuver – meðhöndlun á lífrænum úrgangi
  - Samræmd flokkun
- Búið að halda opinn fund á netinu um flokkun og meðhöndlun á plasti